

OBJECCIE PER LA PAU

RAMON MUNTADA I ARTILES

Advocat

Cada dia l'Estat espanyol es gasta 36 milions d'Euros en pressupost militar. Enguany, la investigació militar representa el 39,3% de tota la despesa en investigació. Els diners que rep la investigació militar són 11 vegades els que van a la recerca sanitària i 300 vegades els que rep la investigació per a la millora del sistema educatiu. El pressupost del programa mundial de Cultura de Pau de la UNESCO és 100 vegades inferior al dedicat a R+D militar per l'Estat espanyol. En fi, la despesa mundial en pressupost de defensa és de 890 mil milions d'euros anuals. Segons el diari *Frankfurter Allgemeine Zeitung* (30-3-99) els EUA van gastar, durant la primera nit de la guerra dels Balcans, tants diners com el total de l'ajuda promesa per Clinton a tots els països centreamericans afectats per l'huracà Mitch.

L'excusa obsessiva de la protecció dels ciutadans, ha forçat la tensió: l'accelerada i nefasta cursa armamentista provoca desconfiances i crea un tipus de vulnerabilitat, por i amenaça, que posa en joc la seguretat global del planeta. Per tranquil·litzar la població, els dirigents polítics han buscat complicitat amb dictadors del tercer món, exportant la guerra cap a indrets allunyats del primer món. L'economia treu profit d'aquesta conxorxa i estableix unes sòlides relacions mercantils basades en la provisió i venda d'armament. Amb aquest producte mortífer, lluny de trobar-se vies de pacificació, els estats i moltes empreses privades, incrementen la bel·ligerància en la zona en conflicte, i en treuen substanciosos guanys econòmics. Tanmateix, en les darreres dècades els productors d'armament es converteixen en proveïdors i creditors i atien els mercats potencials amb les contínues pugnes. Bastin els recents exemples de Rwanda, Congo, Angola, Afganistan, Iraq i Kuwait, Xile, Colòmbia, Perú, Balcans, Txexènia. Lamentablement, les elits locals dels països

del tercer món, tot i saber la ruïna i la misèria que això suposa, augmenten exageradament el pressupost militar en perjudici de les necessitats socials de la ciutadania.

Afortunadament, comptem amb el llegat engrescador d'alguns líders radicalment pacifistes que han trobat valentes alternatives i estratègies per combatre el determinisme bèl·lic. Personalment han tingut conductes exemplars i compromeses en les seves campanyes, fins i tot acudint a la desobediència civil per defensar la dignitat humana. La doctrina de la no violència ens ha estat transmesa per líders carismàtics i somniadors de l'alçada de Mahatma Ghandi, Luther King... La valenta actuació d'aquests pacifistes, foren un potent motor en l'evolució social i així ha estat possible construir un entorn més just. Actualment, molts ciutadans, mobilitzats a través d'associacions, busquen millores i solucions que no exclouen, si cal, l'objecció de consciència.

En el camp de l'ensenyament, a l'igual que en el si de la família, cal esmerçar majors esforços en l'educació per la pau. Des d'un punt de vista polític, hom compta també amb la capacitat de pacte d'alguns dirigents il·lusionats i solidaris. Possibilitats notables de canvi es poden percebre, per exemple, en la proposició de llei de Foment de la Pau pendent de presentar-se al nostre Parlament. Més enllà d'una declaració d'intencions, aquesta normativa serà un útil instrument de sensibilització vers la societat catalana. També resulten fructíferes altres campanyes, com la que duu a terme la Fundació per la Pau, a nivell dels consistoris, anomenada "Ajuntaments per la Pau".

La ciutadania també compta, com hem insinuat, amb una altra estratègia pacifista, simbòlica i de conscienciació col·lectiva, que és l'objecció fiscal. Si bé la Llei general tributària (articles 3 i 4) prescriu que els

tributs han de basar-se en els principis de Justícia, i que són un mitjà per recaptar ingressos públics, que atenen a les exigències d'estabilitat i progrés social, tristament es constata que un 5,6% de la recaptació (9% afegint la investigació militar) està destinada, a despeses militars desproporcionades eminentment antisocials i injustes. Això incita a realitzar una campanya paral·lela de la renta, consistent en l'objecció fiscal. Els objectors són persones pacifistes, que sense actuar per motius pragmàtics, ni amb l'interès d'eludir les obligacions tributàries, denuncien l'excés en les despeses militars i no volen col·laborar en el manteniment de les forces armades. Realitzen un ingrés substitutori a favor d'iniciatives solidàries i pacífiques. La capacitat transformadora i el ressò mediàtic d'aquesta "desobediència civil" va més enllà dels milions de pessetes que actualment puguin desviar els 2000 objectors fiscals.

Caldrà donar cabuda a l'objecció fiscal, a la vista de les normatives, tals com la proposta de llei belga, d'octubre de 1982, la proposta de llei holandesa, d'abril de 1989, la proposta de llei italiana, de maig de 1992. Tot i que actualment es parla de reformes en l'IRPF, encara no es dóna cabuda a aquesta pràctica, les reivindicacions solidàries s'haurien d'incloure en l'esmentada llei a fi d'evitar l'onerosa càrrega impositiva destinada al manteniment i millora de l'exèrcit.

Tot i la militarització creixent de l'economia i la política, gran part de la ciutadania comparteix un mateix substrat pacifista amb el qual s'espera aconseguir, un món més habitable per a les properes generacions i l'establiment d'una societat progressivament desarmada. Per establir una pau global de debò, cal que la comunitat política, sigui decididament sensible a la nova consciència dels partidaris de la cultura de la pau. Per això caldrà canviar la tendència actual: aturar la cursa armamentista amb la signatura de tractats pel desarmament i la reducció dels exèrcits estatals, regular el comerç d'armament i perseguir-ne els infractors i reconvertir les indústries bèl·liques en serveis civils per a una defensa aferrissada de la vida.

El manteniment i consolidació de la pau es podria assolir més fàcilment amb la cessió de sobirania de la força armada estatal cap una entitat democràtica, supranacional i legítima que, sense pressions ni manipulacions, canalitzés i neutralitzés la força en profit de la pacificació. □

SOBRE LA PLURALITAT DE CULTURES I RELIGIONS

TERESA LOSADA CAMPO

Promotora del centre Bayt-al-Thaquafa

La nostra societat escenifica de manera estable el pluralisme creixent de cultures i religions. La pluralitat no és nova, però des de l'últim decenni es desenvolupa d'una manera singular com a conseqüència de la globalització que contribueix de forma notòria que ens sentim tots ciutadans del mateix planeta, molt més propers els uns als altres, com amb necessitat de passar pels altres per dir-nos i fer-nos.

L'acceptació de les diferències només pot donar-se des de la trobada que exigeix conèixer-nos i reconèixer-nos. Aquesta nova cosmovisió ens empeny a acceptar el joc de la interculturalitat, lloc obligatori de referència per viure la realitat d'avui en el nostre món i com a espai de rigorosa necessitat en el qual homes i dones poden realitzar i desenvolupar la seva pròpia identitat, com a manera de ser i de comportar-se, i les seves pròpies creences, com a dret de tot ésser humà a realitzar la seva dimensió transcendent i espiritual en una determinada creença o confessió en companyia d'altres en una mateixa parcel·la comunitària.

Tot això obliga a repensar l'acció social, desenvolupar polítiques transversals, educar-nos en el respecte a la diferència i deixar-nos enriquir per aquesta diferència.

Com a premissa prèvia a l'esmentat anteriorment, emergeix de pont per a la trobada el coneixement i l'acceptació de la diferència, que no ha de plantejar-se mai en termes d'assimilació, és a dir, que la parcel·la majoritària engoleixi la minoritària, sinó com a projecte global de tota societat que es realitza al voltant de la participació de tots, que considera les diversitats com a riquesa i no com una amenaça, que evita la negació com a absolutització de tota veritat religiosa o de tota particularitat cultural i que entronitza la igualtat de drets i d'obligacions.

Aquesta nova visió del món ens demana ampliar la nostra pròpia mirada i obrir-la a una nova perspectiva que ens permeti mirar més enllà del que és propi nostre i que consideri la humanitat com una família, en la seva diversitat i les seves aspiracions comunes. La veritable trobada és un continu exercici d'aprenentatge, ja que és una educació en els valors de la dignitat humana, de la pau i de la llibertat que suscita l'esperança que és possible resoldre les situacions de conflicte mitjançant un compromís personal i col·lectiu.

Ajornar reptes i urgències no ajuda a afrontar el que és inevitable i si volem viure atents i amb responsabilitat l'avui no podem oblidar ni ignorar que la pluralitat ens embolcalla a tots.

És tràgic i desintegrador no poder conviure entre diferents identitats religioses i culturals. I és creació, llum i donar a llum conciliar riqueses diferents per il·luminar amb més força la torxa de cada una. Cal renunciar a pensar-nos com a fortalesa i a construir-nos en obertura, aventurar-nos en terrenys desconeguts i atrevir-nos a passar d'una situació feta de replecs i pors a la urgència d'imaginar i crear altres recorreguts, eixamplant i allargant els nostres horitzons a tota la humanitat en les seves diferents tradicions històriques, culturals i religioses. □

SOMNI PER UN NOU MIL·LENI LLUÍS MALLART GUIMERÀ

Fragment de l'opuscle "Àfrica: entre la memòria i l'oblit"
editat per Miquel Plana (Olot)

Aquesta altra Àfrica, benvolgut home blanc,
aquella que així et parla
és una Àfrica que somia,
perquè ha tingut molt temps per a somiar.
El meu somni és com aquell de Martin Luther King
que amb accents gairebé profètics
revelà un dia a una gran multitud
abans d'ésser assassinat.

I avui, a l'albada d'aquest nou mil·leni
que des d'ara, t'ho prometo, aprendré a mesurar
perquè espero veure de nou la lluna al cim del meu
firmament,

permetre'm que et reveli el meu,
aquell que d'una manera breu però insistent
com els sons del llenguatge tamborinejat dels
nostres antics tam-tam

es repetia cada nit en la meva ment
sota la forma d'un missatge xifrat
que avui em plau revelar-te confiadament:
He somiat, germà meu, en una Àfrica vella i nova,
d'ahir, d'avui i de demà,
oblidada però retrobada,
ferida però encara viva,
morta però ressuscitada.

He somiat en una Àfrica que sense oposar-se a
certs valors

del progrés i la modernitat,
mai més feia l'experiència
de la dependència,
de la vergonya,
de la humiliació

i menys encara de la caritat,
d'aquella caritat que pren la forma d'una almoina
que sovint s'amaga darrere el vostre presumptuós
mot de "solidaritat"

perquè ser solidaris no vol dir tan sols donar
sinó també saber rebre i escoltar.

He somiat doncs que per fi ens escoltàveu
perquè teníem coses per a ensenyar
i apreníeu a rebre

perquè també teníem coses per a donar
tot fent del rebre, ensenyar i donar un intercanvi
necessari,

just
i
mesurat.